

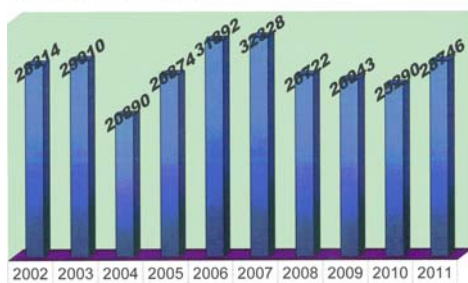
REPUBLIKA HRVATSKA
Državna geodetska uprava
HR-10000 Zagreb, Gruška 20

www.dgu.hr

OBAVLJANJE GEODETSKIH POSLOVA U OKOLNOSTIMA GOSPODARSKE KRIZE

Prema prikupljenim i upravo obrađenim podacima iz katastarskih ureda fizičke i pravne osobe ovlaštene za stručne geodetske poslove su u prošloj, 2011. godini izradile ukupno 28746 parcelacijskih i drugih geodetskih elaborata. Ovaj podatak sustavno se prati od 2002., a kretanje broja može se vidjeti na priloženom grafičkom prikazu (slika 1).

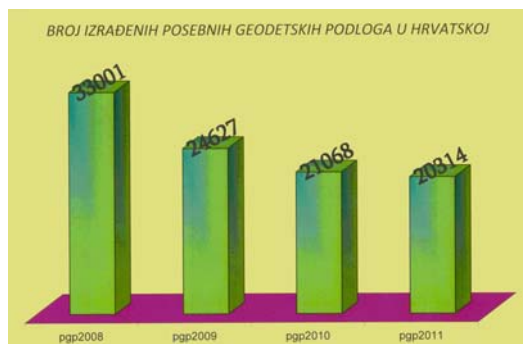
Broj izrađenih geodetskih elaborata u Hrvatskoj

Slika 1. Broj izrađenih geodetskih elaborata u Hrvatskoj.

Zapaža se da je u 2004. došlo do pada broja izrađenih elaborata u odnosu na 2003. godinu, kao posljedica tada donesenih izmjena i dopuna Zakona o prostornom uređenju i gradnji kojim su otežane, a dijelom i onemogućene provedbe svih željenih parcelacija. Nakon što je količina izrađenih elaborata premašila 32000 u 2008., pojavom gospodarske krize ovaj broj se naglo smanjio. Ohrabruje podatak da je u 2011., nakon dvije godine opadanja tog broja, izrađeno 14% više parcelacijskih i drugih geodetskih elaborata u odnosu na 2010. godinu.

Na slici 2 prikazan je broj izrađenih posebnih geodetskih podloga od 2008. do danas. U 2011. godini izrađeno je na području cijele Hrvatske ukupno 20314 posebnih geodetskih

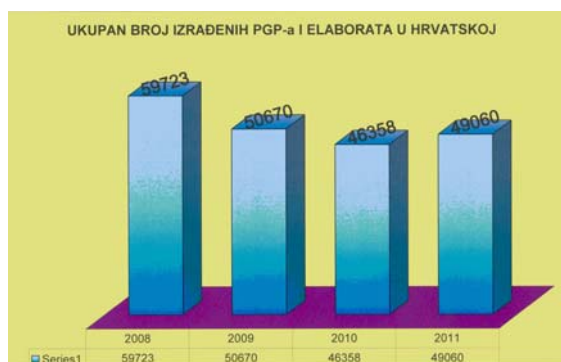

Slika 2. Broj izrađenih posebnih geodetskih podloga u Hrvatskoj.

podloga. Ovaj uradak je propisan 2007. u tada donesenom Zakonom o prostornom uređenju i gradnji. Kako ispravnost uklopa grafičkog prikaza stvarnog stanja na katastarski plan potvrđuju katastarski uredi, kretanje broja izrađenih podloga je također moguće statistički pratiti prema podacima iz katastarskih.

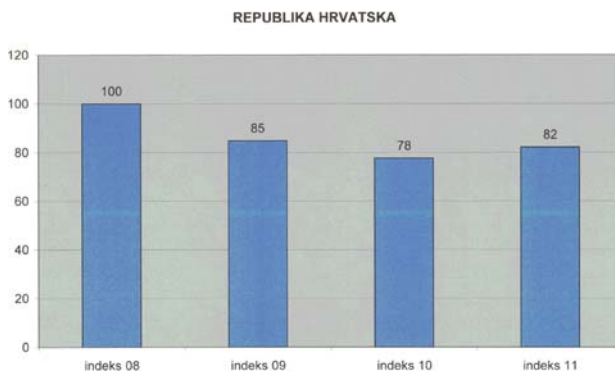
Za razliku od djelatnosti izrade parcelacijskih i drugih geodetskih elaborata, izrada posebnih geodetskih podloga u značajnijoj mjeri ovisi o građevinskoj aktivnosti u zemlji. Stoga se na podacima o broju izrađenih podloga ogleda kriza u gradnji koja je započela 2008. godine. U ovom segmentu geodetskih poslova, kraj krize još nije razvidan. Naime, broj izrađenih podloga se kontinuirano smanjuje, tako da je 2011. izrađeno 38% manje posebnih geodetskih podloga nego 2008. godine. Istina, broj se u posljednje dvije godine donekle stabilizirao, pa je opadanje broja izrađenih posebnih geodetskih podloga bitno usporeno u odnosu na relaciju 2008–2009.

Zbrajanjem broja ove dvije vrste uradaka dobiva se zapravo relevantan podatak o stanju u geodetskoj struci tijekom zadnje 4 godine, što je prikazano na slici 3. Iz grafa se može zaključiti da je nakon oštrog pada u 2009., došlo do stanovite konsolidacije količine posla. Ohrabruje prošlogodišnje povećanje od 6% u odnosu na 2010., mada iskazana aktivnost još uvijek daleko zaostaje za predkriznom 2008. godinom.

Slika 3. Ukupan broj izrađenih PGP-a i elaborata u Hrvatskoj.

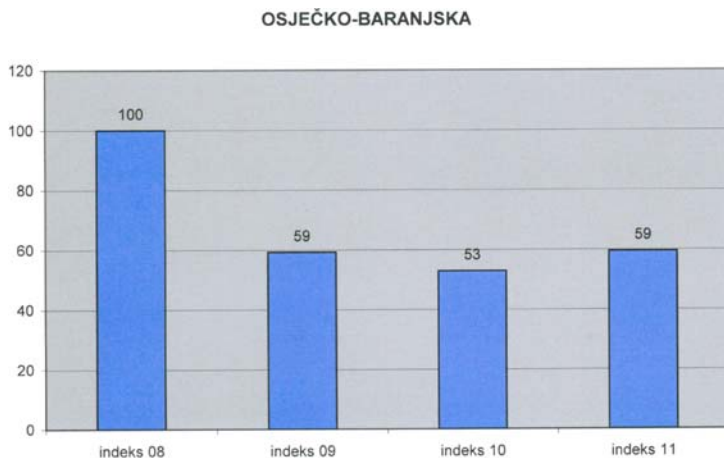
Slika 4 daje prikaz pada aktivnosti, indeksiran brojem 100 u 2008. i pokazuje da je u odnosu na 2008. zadnje tri godine (2009., 2010. i 2011.) prosječno petina posla manje na tržištu geodetskih usluga.

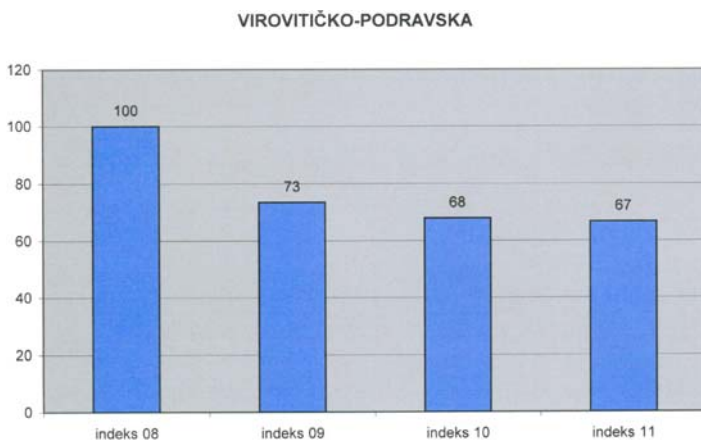
Slika 4. Prikaz geodetskih aktivnosti u Hrvatskoj iskazano indeksom.

Kriza nije ravnomjerno pogodila sve županije. Ova statistika temelji se na podacima iz Područnih ureda za katastar, pa je analizu moguće izraditi i zasebno za svaku županiju.

Za ovu priliku izabrali smo po dvije županije s najlošijim i najboljim pokazateljima, a pokazatelji za sve druge županije i Grad Zagreb su negdje između navedenih primjera. Iz podataka proizlazi da je količina geodetskog posla najviše smanjena u Osječko-baranjskoj (slika 5) i Virovitičko-podravskoj županiji (slika 6). Nakon zamalo prepolovljenog broja s 2008. na 2009. godinu, u prošloj godini u Osječko-baranjskoj županiji pokazuje se blagi oporavak, dok se broj izrađenih uradaka u Virovitičko-podravskoj županiji i dalje smanjuje, premda u toj županiji smanjenje posla nije toliko izraženo kao u Osječko-baranjskoj.

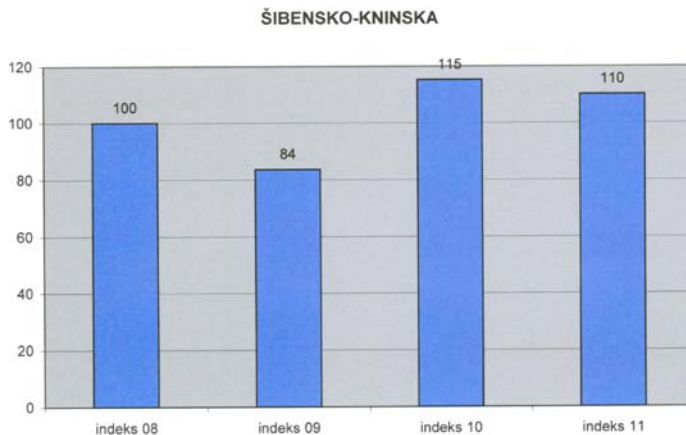

Slika 5. Prikaz geodetskih aktivnosti u Osječko-baranjskoj županiji iskazano indeksom.

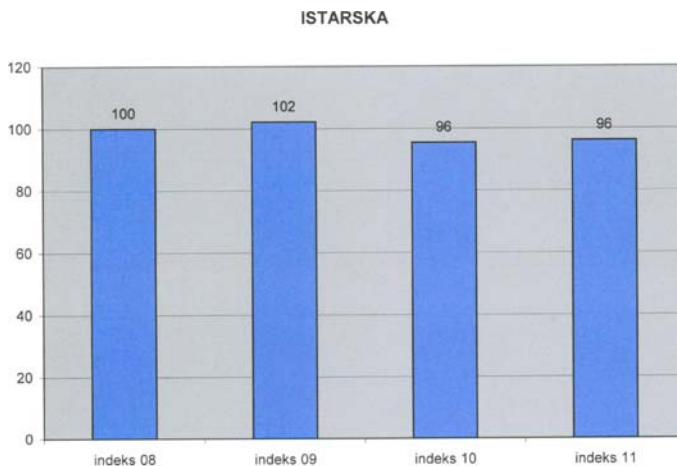

Slika 6. Prikaz geodetskih aktivnosti u Virovitičko-podravskoj županiji iskazano indeksom.

Na slikama 7 i 8 dan je prikaz kretanja broja geodetskih uradaka u dvije županije koje najbolje odolijevaju krizi.

Slika 7. Prikaz geodetskih aktivnosti u Šibensko-kninskoj županiji iskazano indeksom.

Slika 8. Prikaz geodetskih aktivnosti u Istarskoj županiji iskazano indeksom.

Šibensko-kninska županija je jedina koja i u razdoblju krize bilježi porast ukupnog broja izrađenih elaborata i posebnih geodetskih podloga (slika 7). Kako se radi o maloj županiji, na žalost ne utječe znatno na ukupnu sliku stanja obavljanja geodetske djelatnosti u Hrvatskoj. Podaci prikazani na slici 8 pokazuju izrazitu stabilnost količine geodetskog posla u Istarskoj županiji, premda je u njoj 4% manje posla nego u 2008. godini.

Ovi podaci mogu biti grubo pokazatelj i na temelju ovih kretanja može se sagledati gospodarska aktivnost, te time i procijeniti realizacija geodetskih tvrtki, odnosno vrijednost obavljenih usluga.

Cijene izrade geodetskih elaborata i posebnih geodetskih podloga su različite u različitim krajevima zemlje, a najviše ovise o vrijednosti nekretnina koje su predmet posla te plaćenoj moći tražitelja geodetskih usluga na određenom području. Množeci broj izrađenih uradaka s prosječnom cijenom može se zaključiti da se u ovom segmentu geodetske djelatnosti obrću znatna sredstva.

Ovu statistiku treba sagledavati uvjetno, znajući da se analizirani brojevi odnose na količinski brojne, ali geodetske poslove manje vrijednosti. No, s druge strane, velika većina geodetskih tvrtki bavi se upravo izradom posebnih geodetskih podloga i geodetskih elaborata, većina čak i isključivo samo time. U razmatranom slučaju investitori su najvećim dijelom fizičke osobe koje grade ili nastoje srediti dokumentaciju i imovinsko-pravne odnose na svojoj nekretnini.

Hori Martinić

PREDSTAVLJANJE MONOGRAFIJE TOPOGRAFSKE KARTE NA PODRUČJU HRVATSKE

Povodom obilježavanja prvog Dana europskih geodeta i geoinformacija Državna geodetska uprava je, pod pokroviteljstvom ministra graditeljstva i prostornog uređenja gospodina Ivana Vrdoljaka, predstavila 2. ožujka 2012. godine u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti monografiju *Topografske karte na području Hrvatske* (slika 1).

Slika 1. Naslovnica monografije.

Autori monografije su dr. sc. Stjepan Čosić, ravnatelj Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu, Mirko Alilović, dipl. ing. geod., zamjenik ravnatelja Državne geodetske uprave u miru, prof. dr. sc. Stanislav Frangeš, redoviti profesor Geodetskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i mr. sc. Ivan Landek, pomoćnik ravnatelja Državne geodetske uprave. Glavni urednik je prof. dr. sc. Stanislav Frangeš.

Monografija daje pregled izrade topografskih karata od 1673. godine do danas. Sadržaj monografije podijeljen je na šest poglavlja, gdje se osim uvodnog dijela i zadnjeg poglavlja, koji tablično prikazuju evidentirane topografske karte na području Hrvatske s prikazom mjesta čuvanja, opisuje izrada topografskih karata podijeljena u četiri vremenska okvira. Svaki od autora je u svom poglavlju slikovito prikazao izradu topografskih karata.

Slika 2. Autori monografije: Frangeš, Ćosić, Alilović i Landek.

Poglavlje *Topografske karte hrvatskih zemalja do početka 20. stoljeća* (autor Stjepan Ćosić) opisuje početke vojnih izmjera i izradu karata s topografskim obilježjima, josefinske topografske karte, karte napoleonovog razdoblja, franciskanske i franjuzofeske topografske karte i javne karte do početka 20. stoljeća.

Poglavlje *Topografske karte područja Hrvatske od 1900. do 1945. godine* (autor Mirko Alilović) prikazuje tijek izrade topografskih karata različitih mjerila (1:25 000, 1:50 000, 1:100 000, 1:200 000, 1:300 000, 1:500 000 i druge) od strane Vojnogeografskog instituta u Beču, kasnije Vojnogeografskog instituta Kraljevine Jugoslavije, tijekom prvog i drugog svjetskoga rata od strane talijana, nijemaca, engleza i drugih.

Poglavlje *Topografske karte područja Hrvatske u razdoblju od 1946. do 1990. godine* (autor Stanislav Frangeš) opisuje izradu Osnovne državne karte (ODK) u mjerilu 1:5000 od 1965. do 1990. godine s preglednim kartama po godinama izrade. Zorno je opisano prikazivanje topografskih objekata (naselja, prometnica, voda, vegetacije, reljefa, granica), kao i izrada topografskih karata za mjerila od 1:25 000 do 1:500 000.

Zadnje poglavlje *Topografske karte Republike Hrvatske poslije 1990. godine* (autor Ivan Landek) prikazuje tijek izrade Hrvatske državne karte (HDK) i Hrvatske osnovne karte (HOK) u mjerilu 1:5000 poslije 1990. godine s preglednim kartama po godinama izrade. Nastavno je dan prikaz razvoja CROTIS-a kao i razvoj izrade nove topografske karte u mjerilu 1:25 000 po godinama izrade za cijelo područje Republike Hrvatske. U tom razdoblju obnovljene su i topografske karte u mjerilu 1:100 000 i 1:200 000, izrađene vojne topografske karte 1:250 000 i pregledna topografska karta 1:500 000.

Predgovor monografije pripremio je bivši ravnatelj Državne geodetske uprave prof. dr. sc. Željko Bačić, a recenziju monografije proveli su prof. emeritus Nedjeljko Frančula i prof. dr. sc. Miljenko Lapaine, koji je ujedno i lektorirao tekst. Predgovor i sadržaj prevedeni su na engleski (Corinne Enquist) i njemački jezik (mr. Biserka Fućkan Držić). Oblikovanje tekstova i slika odradio je tehnički urednik Ivan Grubić, dipl. ing. geod., a tisak u nakladi od 1000 primjeraka izvela je tiskara Printera grupa d.o.o. iz Svete Nedelje.

Predstavljanju monografije uz ministra graditeljstva i prostornog uređenja gosp. Ivana Vrdoljaka i ravnatelja Državne geodetske uprave dr. sc. Danka Markovinovića prisustvovali su i brojni drugi visoki dužnosnici među kojima su pomoćnica ministricke vanjskih i europskih poslova, Andrea Metelko-Zgombić, gđa. Zofija Mavar iz Ministarstva kulture, ravnatelj DUZS, dr. sc. Jadran Perinić, ravnatelj HHI, dr. sc. Zvonko Gržetić, pomoćnica ravnatelja Državnog zavoda za statistiku Žaklina Ćizmović i drugi.

Slika 3. *Ministar graditeljstva i prostornog uređenja i ravnatelj DGU.*

Skupu je prisustvovalo oko stotinjak gostiju koji su na kraju prigodne prezentacije dobili primjerak monografije kao trajnu uspomenu na ovaj povijesni događaj.

Slika 4. *Podjela monografija.*

Na kraju se zahvaljujemo svima koji su omogućili prezentaciju i dali svoj doprinos u predstavljanju monografije *Topografske karte na području Hrvatske* i to ministru Ivanu Vrdoljaku, dipl. ing. el., ravnatelju dr. sc. Danku Markovinoviću, prof. dr. sc. Marijanu Heraku koji je pozdravio goste u ime Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, koja nam je ustupila prekrasan prostor Preporodne dvorane u Opatičkoj 18, glavnom uredniku monografije prof. dr. sc. Stanislavu Frangešu, recezentu i lektoru prof. dr. sc. Miljenku Lapaineu, svim djelatnicima Sektora za topografsku izmjeru i državne karte kao i ostalim djelatnicima Središnjeg ureda DGU.

Ivan Landek i Ivan Grubić